

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2010. november

- kivonat -

Készítette a

VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Szakágazat

és az

Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság

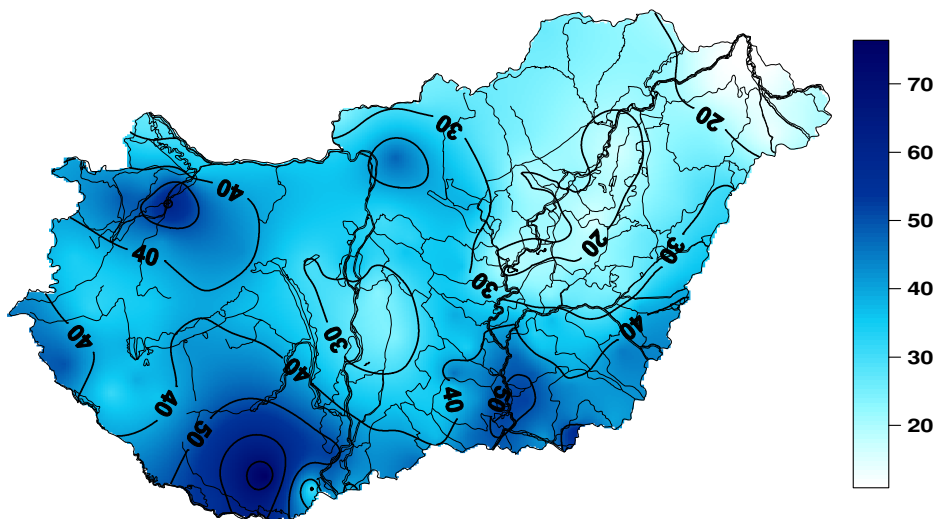
Budapest, Szeged
2010. november 5.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2010 októberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 11 mm (Záhony) és 77 mm (Pécs-Pogány) között alakult, az országos területi átlagérték 34 mm volt, amely 9 mm-rel (21 %-kal) kevesebb az októberi átlagnál.

A 2010. október havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

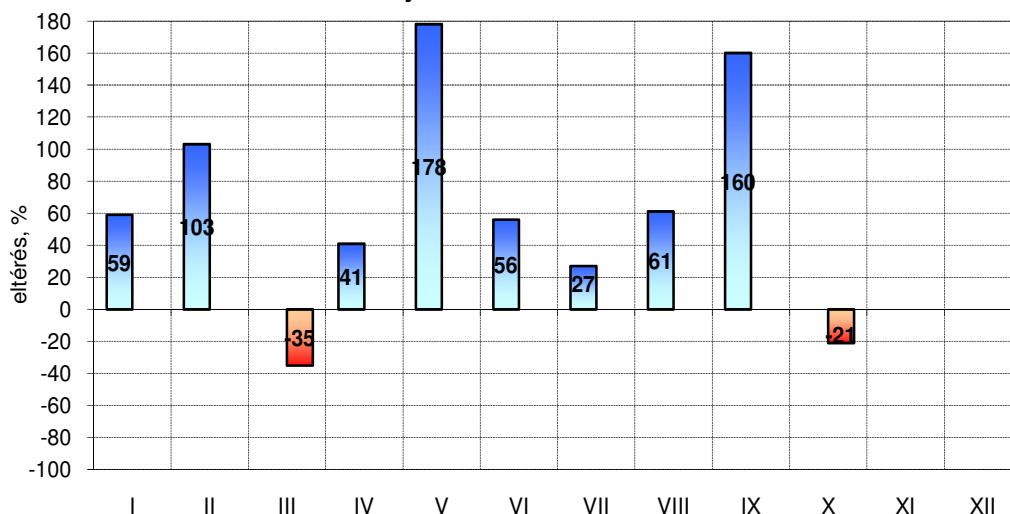

A hónap folyamán lehullott csapadék mennyisége az ország túlnyomó részén elmaradt a sokévi októberi átlagtól. A legnagyobb csapadékhiány (20-38 mm) az ország északkeleti részén, valamint a Nyugat-Dunántúl egyes községeiben fordult elő. Az átlagosnál több csapadék hullott a Kisalföld területének középső részére, a Mecsek térségére és az Alsó-Tisza vidék egyes községeire.

Országos áttekintésben az októberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (38 mm) Barabás, a legnagyobb csapadéktöbblet (28 mm) Pécs-Pogány állomáson fordult elő.

A következő szöveggözi ábrán a 2010. január-október időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

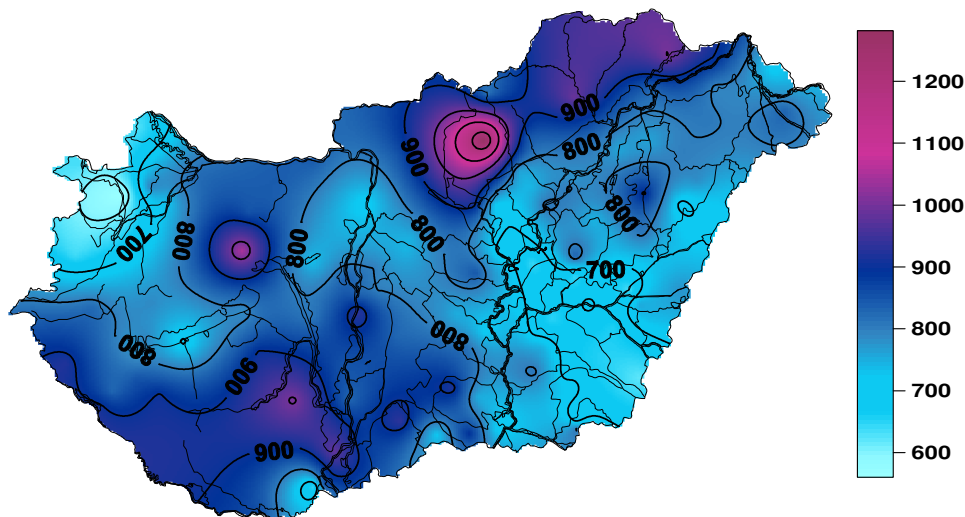
**A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének
sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%)
a 2010. január-október időszakban**

A 2010. január-október tízhavi csapadékösszeg 558 mm (Kapuvár) és 1287 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 792 mm volt, amely az időszakos átlagnál 316 mm-rel (66 %-kal) magasabb.

A 2010. január-október időszakban lehullott csapadék mennyisége az ország egész területén meghaladta az időszakos átlagot.

**A 2010. január-október havi csapadékösszeg (mm)
területi eloszlása**

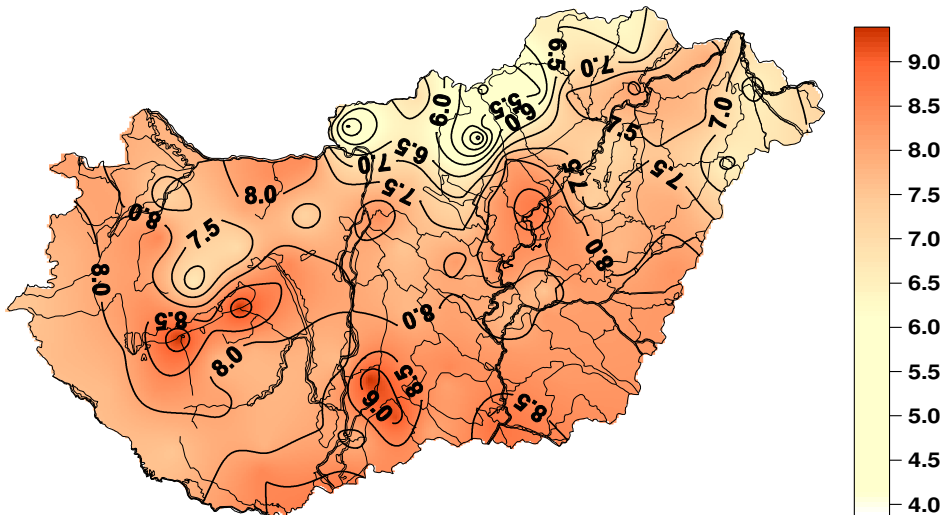
Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb tízhavi csapadéktöbblet (400-610 mm) a Börzsöny kivételével az Északi-középhegység területén, a Dunántúl délkeleti és a Duna-Tisza köze délnyugati részén, valamint a Hajdúság egyes községeiben alakult ki.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb tízhavi csapadéktöbblet (610 mm) Kékestető állomáson fordult elő.

Léghőmérséklet

Az október havi középhőmérséklet 3,8 °C (Kékestető) és 9,4 °C (Fonyód, Öregcsertő Csorna-puszta, Siófok) között alakult, az országos területi átlagérték 7,7 °C volt, ami 2,4°C-kal alacsonyabb az átlagnál.

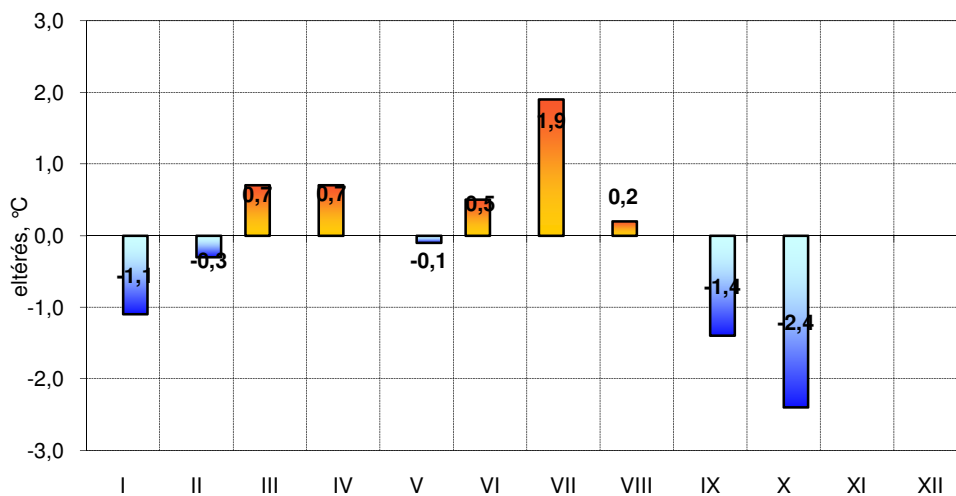
A 2010. október havi középhőmérséklet (°C) területi eloszlása

A havi középhőmérséklet az ország egész területén elmaradt a sokévi októberi átlagtól. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (3,9 °C) Zabar-Vízműtelep [Nógrád m.] állomáson fordult elő.

Az alábbi ábrán a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek idej alakulását szemléltetjük.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C)

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

2010. október végén a talaj legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma síkvidékeinken az egy hónappal korábbi állapothoz képest lényegesen alacsonyabb volt, jellemzően a 60-80 % közötti telítettségi értékek fordultak elő.

A 20-50 cm-es talajrétegek nedvességtartalma októberben alig változott, a hónap utolsó napján a telítettségi értékek a síkvidékek túlnyomó részén meghaladták a 90%-ot.

A rendelkezésre álló adatok szerint az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma októberben síkvidékeinken alig változott. A jellemző telítettségi értékek a hónap végén általában 80-90% között alakultak, ennél kissé alacsonyabb nedvességtartalom (60-80% közötti telítettség) jellemzően a Tiszántúl középső és déli részén fordult elő.

Talajvíz

Októberben a síkvidéki területek legnagyobb részén emelkedett a talajvízszint. Az emelkedés jellemzően 15-20 cm közötti értéket ért el. Helyenként, kisebb körzetekben nagyobb értékek is előfordultak (30-40 cm). A legnagyobb emelkedés (~120 cm) a Dráva-menti síkság középső részén, Magyarmecske térségében mutatkozott. A Mátra előterében, a Tiszántúl északi részén és a Kisalföldön a Szigetközben és környezetében kisebb, jellemzően 0-20 cm közötti süllyedés jelentkezett.

Az 1971-2000. közötti időszak október havi átlagértékeihez képest októberben a síkvidéki területek csaknem egészén magasabban helyezkedett el a talajvíztükör. A Duna-Tisza közén, a Hátság területén a korábban talajvízszint-süllyedéssel jellemezhető összefüggő terület továbbra is önálló egységekből állt. Az északi területrészen Ladánybene és Lakitelek-Szentkirály térsége, délen pedig Borota és Rém környéke, valamint a Csikéria és Ásotthalom térségéből Szerbiába átnyúló körzet sorolható ide. Más síkvidéki tájakon csak kisebb körzetekben mutatkozott csökkenés.

A viszonyítási időszak átlagánál 100-150 cm-rel magasabb talajvízszint jellemezte a Dráva-menti síkság középső térszíneit, a Mezőföld keleti felét, a Duna-negyedkori árterülete nyugati peremvidékét, a Közép-Tisza vidék területét, a Bükk- és a Zempléni-hegység előterét, az Észak- és Közép-Tiszántúl területének jelentős részét, valamint a Körös-Maros köze nagyobb kiterjedésű északi és nyugati körzetét. A kapcsolódó síkvidékeken, valamint a Duna-Tisza közti Hátság peremvidékén 50-100 cm-rel, ez utóbbi magasabb térszínein pedig 0-50 cm-rel helyezkedett el magasabban a talajvíztükör.

Októberben a talajvízszint a síkvidékek területi átlagában az 1971-2000. közötti időszak október havi átlagértékénél mintegy 75 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2010 októberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 254,15 millió m³ volt, amely 38,88 millió m³-rel (13 %-kal) maradt az előző havi mennyiségtől. A szeptember havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A jellemzően csapadékszegény októberi időjárás következtében a belvízzel elöntött terület kiterjedése – a hónap közepén bekövetkezett átmeneti megtorpanástól eltekintve – a hónap folyamán fokozatosan csökkent.

Országos összesítésben 2010 októberében (a hónap első napján) a belvízelöntések maximális kiterjedése 99280 ha volt.

November első napjaiban az elöntött terület kiterjedése mintegy egyharmada volt az egy hónappal korábbi értéknek.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2010 októberében országos összesítésben az előző havi értékhez képest 16,15 millió m³-rel (13 %-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2010. október 27-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a november hónap az átlagosnál melegebb és az átlagosnál kissé csapadékosabb hónap lesz, a december az átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos, míg a január az átlagosnál melegebb és átlagosnál csapadékosabb hónap lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet °C	Havi csapadékösszeg (mm)
november	3,8 – 6,0 (4,2)	40 – 85 (53)
december	0,6 – 2,8 (0,6)	35 – 65 (44)
január	-1,1 – 1,4 (-0,8)	30 – 65 (32)

Az OMSZ 2010. november 5-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napon mérsékelten változékony, őszi idő várható.

Az időszak első két napján folytatódik az évszakhoz képest enyhe, számottevő csapadéktól mentes időjárás. Vasárnaptól változékonyabbra fordul az idő, sokfelé várható eső. A legtöbb csapadékra az ország nyugati és északi részén lehet számítani, de ennek mennyisége területi átlagban előreláthatólag nem haladja meg a 10 mm/nap értéket. A jövő hét második felében a csapadékhajlam csökken.

A hőmérséklet az időszak túlnyomó részében kissé az évszakos átlag felett – a csapadékos napokon az évszakos átlag körül – várható, számottevő lehűlés legfeljebb a jövő hét második felében valószínű.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. novemberre előrejelzett értékei

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. októberi és 2009. októberi értékeiből számított arányszám országos átlaga 1,279. Ezek szerint 2010 októberében országosan jelentősen nedvesebb volt a vízháztartási helyzet, mint 2009 októberében.

A 2010. november hónapra három változatban előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő oldali ábrán mutatjuk be.

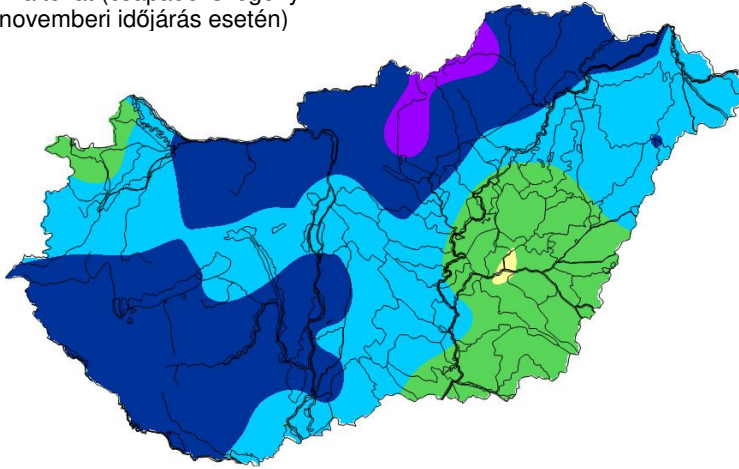
A GVM novemberre előrejelzett értékei minden állomáson mindhárom változatban felette vannak a sokévi novemberi átlagnak, és a C változatban több állomáson, erősen megközelítik, sőt Kecskeméten és Pécsen meg is haladják az eddig előfordult maximális novemberi értéket. A területi eloszlás tekintetében a legnedvesebb állapot az ország északi és dél-nyugati részén várható, míg a Tiszántúl közepső és déli részein, valamint a Kisalföld nyugati felén – a legvalószínűbb B változat esetén – átmeneti vízháztartási helyzet kialakulásával lehet számolni.

Belvíz-előrejelzés

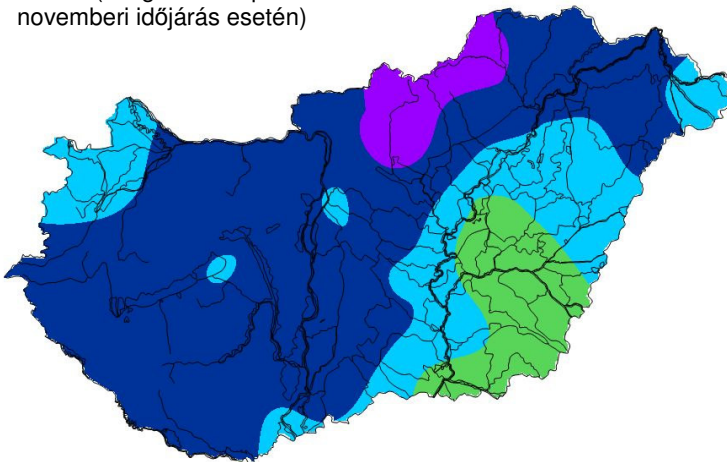
A Duna–Tisza közti hátság kivételével az Alföld-szerte magas október végi talajvízállás miatt novemberben és decemberben újból növekedhetnek a belvízi elöntések, ha az átlagosnál több csapadék érkezik. Leginkább veszélyeztetett az Alföld északi peremvidéke és északkeleti része, valamint az Alsó–Tisza vidéke, ahol októberben a sokévi átlagnál több csapadék hullott.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. novemberre előrejelzett értékei

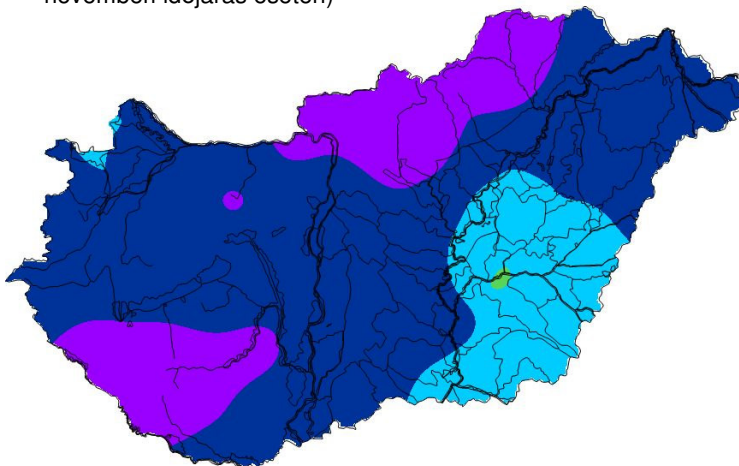
A-változat (csapadékszegény
novemberi időjárás esetén)

B-változat (átlagosan csapadékos
novemberi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb
novemberi időjárás esetén)

GVM

